

УДК 342.9:347.965.42(477)
DOI <https://doi.org/10.32782/chern.v4.2025.11>

Н. О. Гольдберг
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри кримінального права і процесу
ДУ «Київський авіаційний інститут»
orcid.org/0000-0003-1624-1944

І. П. Устинова
кандидат юридичних наук, доцент,
професор адміністративного та інформаційного права
ДУ «Київський авіаційний інститут»
orcid.org/0000-0003-1112-807X

ІНСТИТУТ ПРЕДСТАВНИЦТВА В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ

У статті проаналізовано сучасний стан і тенденції розвитку інституту представництва в адміністративному процесі України в умовах судово-правової реформи. Розкрито вплив конституційних змін на визначення виключної ролі адвокатури у здійсненні професійного представництва в судах. Розкрито вплив Закону України № 1401-VIII «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» на формування нової моделі представництва, у межах якої адвокатура отримала конституційно закріплений статус єдиного професійного суб'єкта здійснення представництва в суді. Метою статті є здійснення теоретико-правового аналізу інституту представництва в адміністративному процесі України з урахуванням сучасних доктринальних підходів, конституційно-правових змін та судової практики. Узагальнено наукові підходи до визначення сутності представництва – як правовідносин і як процесуальної діяльності. Обґрунтовано, що сучасний інститут представництва в адміністративному судочинстві є комплексним правовим явищем, яке поєднує нормативно закріплену систему правовідносин і практичну діяльність представника, спрямовану на ефективну реалізацію та захист прав, свобод і законних інтересів учасників публічно-правових відносин.

Зроблено висновок, що інститут представництва в адміністративному процесі зазнав суттєвої еволюції під впливом конституційних і законодавчих реформ останнього десятиліття. Закріплення виключного права адвоката на здійснення представництва в судах стало важливим етапом професіоналізації процесуальної діяльності та забезпечення якісної правничої допомоги, що, у свою чергу, відображає загальну тенденцію розвитку інституту представництва, спрямовану на зміцнення гарантій ефективного судового захисту й підвищення рівня правової культури учасників адміністративного судочинства. Водночас подальше законодавче удосконалення інституту самопредставництва юридичних осіб і суб'єктів владних повноважень свідчить про орієнтацію на демократизацію судового процесу та запровадження більш гнучких механізмів реалізації й захисту прав.

Ключові слова: інститут представництва, представник, самопредставництво, довіреність, адвокат, захист прав, адміністративне судочинство.

Holdberh N. O., Ustynova I. P. INSTITUTE OF REPRESENTATION IN ADMINISTRATIVE JUSTICE OF UKRAINE

The article analyzes the current state and trends in the development of the institution of representation in the administrative process of Ukraine in the context of judicial and legal reform. It reveals the impact of constitutional changes on defining the exclusive role of the bar in providing professional representation in courts. It reveals the impact of Law of Ukraine № 1401-VIII “On Amendments to the Constitution of Ukraine (Regarding Justice)” on the formation of a new model of representation, within which the bar has received a constitutionally enshrined status as the sole professional entity exercising representation in court. The purpose of the article is to conduct a theoretical and legal analysis of the institution of representation in the administrative process of Ukraine, taking into account modern doctrinal approaches, constitutional and legal changes, and judicial practice. Scientific approaches to defining the essence of representation – as legal relations and as procedural activity – are summarized. It is argued that the modern institution of representation in administrative proceedings is a complex legal phenomenon that combines a normatively established system of legal relations and the practical activities of a representative aimed at the effective realization and protection of the rights, freedoms, and legitimate interests of participants in public-legal relations.

It was concluded that the institution of representation in administrative proceedings has undergone significant evolution under the influence of constitutional and legislative reforms of the last decade. The establishment of the exclusive right of lawyers to represent clients in court has been an important step in the professionalization of procedural activities and the provision of high-quality legal assistance, which, in turn, reflects the general trend in the development of the institution of representation aimed at strengthening guarantees of effective judicial protection and raising the level of legal culture among participants in administrative proceedings. At the same time, further legislative improvement of the institution of self-representation of legal entities and subjects of authority indicates a focus on the democratization of the judicial process and the introduction of more flexible mechanisms for the realization and protection of rights.

Key words: institution of representation, representative, self-representation, power of attorney, lawyer, protection of rights, administrative proceedings.

Постановка проблеми. Сучасний розвиток адміністративного судочинства в Україні супроводжується суттєвими трансформаціями інституту представництва, що зумовлено як конституційною реформою 2016 року, яка закріпила адвокатуру як інституційний елемент системи правосуддя, так і подальшими законодавчими змінами, спрямованими на розширення меж самопредставництва юридичних осіб та суб'єктів владних повноважень. Водночас у науці адміністративного процесуального права зберігається відсутність єдності у розумінні правової природи представництва: одні дослідники трактують його як систему адміністративно-процесуальних правовідносин, інші – як процесуальну діяльність, що має динамічний характер. Наявність таких концептуальних розбіжностей у поєднанні з активною еволюцією нормативного регулювання зумовлює потребу в комплексному осмисленні сутності, змісту та сучасної ролі інституту представництва в адміністративному процесі.

Аналіз наукових досліджень і публікацій. Проблематиці інституту представництва в адміністративному судочинстві приділяли увагу багато вітчизняних науковців, серед яких В. Бевзенко, М. Джафарова, І. Коліушко, В. Колпаков, Л. Кондрат'єва, О. Кузьменко, Р. Куйбіда, П. Лютіков, В. Перепелюк, С. Стеценко, М. Цуркан та інші. Аналіз наукових праць вказує на потребу подальшого дослідження інституту представництва в умовах сучасних змін правової системи України.

Метою статті є здійснення аналізу інституту представництва в адміністративному процесі України з урахуванням сучасних доктринальних підходів, конституційно-правових змін та судової практики.

Виклад основного матеріалу. Сучасний вимір інституту представництва в адміністративному процесі України визначається глибинними трансформаціями у сфері судової влади, що відбулися внаслідок конституційної та законодавчої реформ останнього десятиліття. Ці зміни суттєво вплинули на зміст, структуру та функціональне призначення представництва, зокрема на його професійно-правову складову та нормативне оформлення. Еволюція підходів до розуміння представництва в адміністративному судочинстві демонструє тенденцію до його інституціоналізації як невід'ємного елемента механізму реалізації права на судовий захист.

У цьому контексті особливого значення набули положення Закону України від 2 червня 2016 року № 1401-VIII «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)», якими було здійснено докорінне оновлення конституційних засад функціонування судової влади. У результаті цих змін відбулося концептуальне

переосмислення ролі адвокатури як складової механізму реалізації правосуддя. Вона отримала конституційне визнання як невід'ємний інституційний елемент судової системи. Водночас реформа зумовила перегляд основних підходів до побудови та здійснення інституту представництва особи в судовому процесі, що свідчить про трансформацію доктринальних і практичних уявлень щодо його сутності, правової природи та функціонального призначення в умовах оновленої моделі судочинства.

Так, ст. 131² Конституції України, зокрема, встановила, що для надання професійної правничої допомоги в Україні діє адвокатура; виключно адвокат здійснює представництво іншої особи в суді, а також захист від кримінального обвинувачення [1]. Згідно з підпунктом 11 п. 16¹ розділу XV «Перехідні положення» Конституції України (в редакції Закону України від 2 червня 2016 року № 1401-VIII «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» представництво відповідно до п. 3 ч. 1 ст. 131¹ і ст. 131² Конституції України виключно прокурорами або адвокатами у Верховному Суді та судах касаційної інстанції здійснюється з 1 січня 2017 року; у судах апеляційної інстанції – з 1 січня 2018 року; у судах першої інстанції – з 1 січня 2019 року [1].

Запроваджена реформа зумовила перегляд підходів до здійснення інституту представництва в судовому процесі, що свідчить про еволюцію у розумінні його правової природи та функціонального призначення. Відтепер представництво особи в суді набуло чітких професійно-правових контурів, тісно пов'язаних із діяльністю адвокатури як суб'єкта публічного інтересу в системі правосуддя.

Так, у Постанові від 04.12.2019 № 826/5500/18 Великої Палати Верховного Суду зазначено, що представництво за своєю природою – це організаційне правовідношення, змістом якого є повноваження однієї особи (представника) діяти від імені, в інтересах іншої особи, яке виникає з договору, закону, акта органу публічної влади. Крім того, представництвом є діяльність представника, спрямована на реалізацію наданих йому повноважень. Змістом відносин представництва є повноваження, без яких останнє не може існувати. Як повноваження розуміють систему двох суб'єктивних прав представника, одне з яких є абсолютним, інше – відносним. Абсолютне право представника містить у собі можливість вчинення певних дій від імені та в інтересах особи, а відносне право полягає у тому, що представник вправі розраховувати на те, що всі юридичні наслідки, створені його діями, виникнуть лише для особи,

яку він представляє, а не для самого представника. Також у даному рішенні роз'яснено, що повноваження представника юридичної особи підтверджуються засвідченою ним копією довіреності, виданої на нього [2].

Проте подальший розвиток правового регулювання інституту представництва не зупинився на рівні судової практики. Вже невдовзі, ухваленням Закону України від 18 грудня 2019 року № 390-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розширення можливостей самопредставництва в суді органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, інших юридичних осіб незалежно від порядку їх створення» [3] було започатковано новий етап еволюції процесуального інституту представництва. Цей закон істотно розширив межі самопредставництва юридичних осіб і суб'єктів владних повноважень, що стало логічним продовженням тенденції до демократизації та гнучкішого підходу в адміністративному судочинстві. Внесені зміни до Кодексу адміністративного судочинства України конкретизували коло осіб, уповноважених на самопредставництво, а також визначили чіткі нормативні критерії та способи підтвердження їхніх повноважень. Це забезпечило більшу процесуальну автономію юридичних осіб, дозволивши їм реалізовувати свої права у суді не лише через адвокатів, а й через внутрішньо уповноважених посадових осіб.

Беручи до уваги системно-структурну взаємозумовленість процесуальних норм, суди адміністративної юрисдикції здійснюють доктринальне формування прецедентних орієнтирів у сфері процесуального представництва в адміністративному судочинстві. Так, правова позиція Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду (далі – КАС ВС), з огляду на ухвали від 3 лютого 2020 року у справі № 160/6823/19 [4] і від 11 лютого 2020 року у справі № 260/988/19 [5]. Сутність правової позиції полягає в тому, що довіреність як інструмент делегування повноважень не охоплює можливості реалізації самопредставництва органу державної влади в судовому процесі. Така форма процесуальної участі допустима виключно за наявності прямої нормативної регламентації у законі, статуті, положенні чи трудовому договорі, які імперативно закріплюють компетенцію особи діяти від імені відповідного суб'єкта владних повноважень.

У постанові від 17 листопада 2022 року Велика Палата Верховного Суду констатувала, що інститут самопредставництва не має конституційного закріплення, однак його нормативна конкретизація здійснюється у процесуальних

кодексах. Відповідно до змісту статті 55 КАС України, для кваліфікації особи як такої, що діє в порядку самопредставництва, необхідною умовою є закріплення в законі, статуті, положенні або трудовому договорі (контракті) прямої норми про її право діяти від імені юридичної особи чи суб'єкта владних повноважень без спеціального уповноваження. Велика Палата погодилася з висновком суду першої інстанції про відсутність між сторонами правовідносин публічно-правового характеру, що унеможливило встановлення причинно-наслідкового зв'язку між спірним указом Президента України та суб'єктивним правом позивача [7].

Екстраполяція доктринальних поглядів провідних учених-процесуалістів на категорію представництва в адміністративному процесі демонструє відносну єдність у розумінні його правової природи при водночас існуванні диференційованих підходів до визначення його функціонально-процесуальної сутності. Попри відсутність універсальної дефініції, домінуючим у науці є трактування представництва як кодифікованого інституту процесуального права, що опосередковує здійснення делегованих процесуальних повноважень від імені представлюваного суб'єкта.

У цьому контексті варто звернути увагу на позиції окремих дослідників, які розкривають зміст і функціональне призначення інституту представництва в адміністративному процесі. Так, О.Г. Ярема, І.Ю. Росовська роблять висновки про те, що інститут представництва в адміністративному процесі як сукупність нормативних установлень регламентує певний спектр правових відносин, що виникають між представником і особою, яку представляють, між представником і судом. У цьому проявляється регулятивна функція даного інституту і одночасно задається спрямованість, обумовлена особливим характером відносин, що виникають, становлять предмет адміністративного процесуального права [7, с. 329].

Продовжуючи наукову дискусію щодо змісту та структури інституту представництва, О. В. Бачун пропонує під терміном «процесуальне представництво у судовому адміністративному процесі розуміти «як сукупність дій, вчинених особою – представником від імені особи, яку представляє, у правовій процесуальній формі, спрямованих на захист прав, свобод, інтересів цієї особи. Водночас автор класифікує суб'єктів, які здійснюють законне представництво, за критерієм характеру взаємовідносин між законним представником і особою, щодо якої здійснюється представництво на: внутрішніх (тобто, батьків, усиновлювачів, опікунів, піклувальників чи інших осіб, визначених

законом) і зовнішніх законних представників (тобто, керівників юридичної особи чи інших уповноважених законом, положенням, статутом осіб – щодо інтересів юридичної особи; органи та інших осіб, яким законом надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб)» [8, с. 12].

Розвиваючи наукові підходи до розуміння сутності інституту представництва, М. Джафарова пропонує адміністративне процесуальне представництво розглядати у двох правових аспектах: як самостійну правову категорію галузі адміністративного процесуального права (крізь призму поєднання системи адміністративно-процесуальних правовідносин і процесуальних дій) або як комплексний правовий інститут системи адміністративного процесуального права. В той же час, під адміністративним процесуальним представництвом як самостійною правовою категорією пропонується розуміти систему адміністративно-процесуальних правовідносин, в яких одна особа (представник) спеціально уповноважена в силу закону або договору на здійснення юридично значимих процесуальних дій від імені та в інтересах іншої особи, яку представляє, чим безпосередньо сприяє забезпеченню та реалізації захисту її законних прав, свобод та інтересів під час розгляду і вирішення конкретної адміністративної справи [9, с. 152].

Відповідно до позиції Топора І. В., процесуальне представництво є процесуальною діяльністю особи (представника), спрямована на захист публічних суб'єктивних прав та інтересів іншої особи, яка бере участь у справі, публічних інтересів, а також сприяє адміністративному суду з'ясувати об'єктивну істину в справі, прийняти обґрунтоване, справедливе й законне рішення [10, с. 337–338]. Зазначений підхід репрезентує системний взаємозв'язок процесуального представництва з фундаментальними категоріями адміністративного судочинства, забезпечуючи його реалізацію в межах усталених принципів на концептуально-теоретичному рівні.

У цьому ж контексті варто звернути увагу на позицію М. І. Смоковича, який визначає, що представництво в адміністративному процесі – це правовідносини, в яких особа, в межах визначених договором або законом повноважень, вчиняє процесуальні дії в адміністративному процесі, спрямовані на захист законних прав, свобод та інтересів іншої особи, яку представляє, у сфері публічно-правових відносин [11].

Продовжуючи розгляд теоретичних аспектів інституту представництва, Ю. Цвіркун зазначає, що самопредставництво – це новий вид представництва, який відмінний від представництва за договором чи законом в загальноприйнятому

розумінні. Він містить елементи, які притаманні представництву і за законом, і за договором. Цей вид представництва потребує доопрацювання на законодавчому рівні [1].

У цьому контексті показовим є підхід, сформульований Великою Палатою Верховного Суду в ухвалі від 8 червня 2022 року у справі № 303/4297/20, де суд висловив правову позицію про те, що з 29 грудня 2019 року інститут самопредставництва юридичної особи охоплює можливість здійснення від її імені процесуальних дій у суді не лише керівником чи членом виконавчого органу, а й будь-якою іншою особою, уповноваженою на це відповідно до закону, статуту, положення або трудового договору (контракту) [13]. Такий висновок свідчить про розширене тлумачення меж самопредставництва та закріплює більш гнучкий підхід до визначення кола осіб, які можуть реалізовувати процесуальні повноваження юридичної особи. Водночас, беручи до уваги положення Кодексу адміністративного судочинства України та сформовану судову практику, необхідно наголосити, що особа – самопредставник, яка подає до суду довіреність як підтвердження своїх повноважень, не може бути допущена до участі у справі, якщо вона не має статусу адвоката. Такий підхід обумовлений тим, що самопредставництво передбачає реалізацію процесуальних прав безпосередньо уповноваженою особою на підставі закону, статуту чи посадових обов'язків, тоді як використання довіреності трансформує правовідносини у площину представництва, яке законом віднесено до виключної компетенції адвоката.

Поглиблюючи наукове осмислення функціонального призначення представництва, А. Вельков зазначає, що представництво в адміністративному суді переслідує мету забезпечення ефективному захисту суб'єктивних прав та інтересів особи [14, с. 49–50].

Розвиваючи цю наукову думку, О. В. Оніщик слушно виокремлює такі спільні ознаки представництва як те, що: 1) представник завжди виступає від імені та в інтересах особи, яку він представляє; 2) представник є юридично заінтересованою у результатах розгляду справи особою (як правило, особою, яка бере участь у справі); 3) виходячи з того, що він є заінтересованою у розгляді справи особою, він має як загальні права та обов'язки таких заінтересованих осіб, так і ті, що характеризують його спеціальний процесуально-правовий статус; 4) особа, яку представляє представник, залишається учасником процесу зі всіма належними їй загальними і спеціальними процесуальними правами та обов'язками, як у випадку, коли вона безпосередньо бере участь у судових засіданнях чи при вчиненні процесуальних

дій, так і тоді, коли вона такої участі не бере; 5) процесуальні дії представника породжують правові наслідки для особи, яку він представляє [15, с. 632].

Аналіз наукових підходів до визначення сутності представництва в адміністративному процесі дав можливість зробити висновок про те, що більшість дослідників поділяють спільне бачення його як самостійного інституту адміністративного процесуального права, який має нормативне закріплення та забезпечує реалізацію делегованих процесуальних повноважень від імені особи, яку представляють. При цьому спостерігається єдність у визнанні регулятивної функції представництва, що полягає у впорядкуванні правовідносин між учасниками процесу та забезпеченні ефективного здійснення правосуддя.

Більшість науковців погоджуються, що представництво має правовідносний характер, оскільки воно виникає, змінюється та припиняється на підставі норм адміністративного процесуального права і пов'язане з реалізацією прав та обов'язків сторін. Так, О.Г. Ярема та І.Ю. Росовська розглядають його саме як сукупність правових відносин між представником, особою, яку він представляє, та судом. У цьому контексті інститут представництва виступає елементом системи правового регулювання, покликаним впорядкувати взаємодію суб'єктів процесу.

Водночас інші науковці трактують представництво передусім як процесуальну діяльність, що має динамічний характер і виявляється у вчиненні представником дій від імені особи, яку він представляє. Зокрема, О. В. Бачун і І. В. Топор підкреслюють активну роль представника як учасника процесу, який реалізує захисну функцію, впливає на розвиток судового розгляду та сприяє досягненню справедливого рішення. У їхніх працях представництво постає не лише як правовий зв'язок, а як практична форма реалізації процесуальних прав.

М. Джафарова намагається поєднати обидва підходи, визначаючи представництво як комплексне правове явище, що охоплює і систему адміністративно-процесуальних правовідносин, і сукупність юридично значущих дій, спрямованих на захист прав і законних інтересів особи. Такий синтетичний підхід дозволяє усунути суперечність між статичним (правовідносини) і динамічним (діяльність) аспектами цього інституту.

Тому, з урахуванням узагальнення наукових позицій і розуміння представництва як інструменту реалізації процесуальних прав та гарантії ефективного судового захисту, його можна визначити як комплексний правовий інститут

адміністративного процесуального права, який поєднує у собі елементи правовідносин і процесуальної діяльності, що виникають на підставі закону або волевиявлення сторін, у межах яких уповноважена особа (представник) від імені та в інтересах іншої особи здійснює юридично значущі дії, спрямовані на забезпечення, реалізацію та захист її прав, свобод і законних інтересів у публічно-правовій сфері.

Висновки. У результаті проведеного дослідження встановлено, що інститут представництва в адміністративному процесі України зазнав суттєвої еволюції під впливом конституційних і законодавчих реформ останнього десятиліття. Його сучасний зміст визначається системним поєднанням норм Конституції України, Кодексу адміністративного судочинства, Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» та інших нормативно-правових актів, що комплексно регламентують участь представників у судовому процесі.

Закріплення виключного права адвоката на здійснення представництва у судах стало важливим етапом професіоналізації процесуальної діяльності та гарантування якісної правничої допомоги. Водночас подальше законодавче удосконалення інституту самопредставництва юридичних осіб і суб'єктів владних повноважень свідчить про орієнтацію на демократизацію судового процесу та запровадження більш гнучких механізмів реалізації й захисту прав.

Література

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 25.10.2025).
2. Самопредставництво. Аналіз судової практики Верховного Суду. Західний апеляційний господарський суд : веб-сайт. URL: https://wag.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/sud4870/2021-04-22/Samopredstavnytstvo.pdf (дата звернення: 25.10.2025).
3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розширення можливостей самопредставництва в суді органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, інших юридичних осіб незалежно від порядку їх створення: Закон України від 18 грудня 2019 р. № 390-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/533-20> (дата звернення: 25.10.2025).
4. Ухвала Касаційного адміністративного суду в складі Верховного Суду від 3 лютого 2020 р. у справі № 160/6823/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/8736358> 1 (дата звернення: 25.10.2025).
5. Ухвала Касаційного адміністративного суду в складі Верховного Суду від 11 лютого 2020 р. у справі № 260/988/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87515945> (дата звернення: 25.10.2025).
6. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 17 листопада 2022 р. у справі № 990/118/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/107586121> (дата звернення: 25.10.2025).

7. Ярема О.Г., Росовська І.Ю. Представництво як правовий інститут адміністративного судочинства. Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство». 2025. Випуск № 03, частина 2. С. 326–331.
8. Бачун О.В. Правовий статус суб'єктів адміністративного судочинства Київ : Логос, 2009. <https://mydisser.com/dfiles/79584977.doc> (дата звернення: 25.10.2025).
9. Джафарова М. Загальна характеристика інституту процесуального представництва в адміністративному судочинстві України. Підприємництво, господарство і право. 2020. № 4. С. 148–152.
10. Топор І. В. Процесуальний статус представника в адміністративному судочинстві. Актуальні проблеми держави і права. 2011. Вип. 60. С. 337–334.
11. Смокович М. І. Системний аналіз норм національного законодавства, які регулюють представництво в адміністративному процесі. Правова позиція. 2020. № 2 (27). С. 48–53. URL: <https://legalposition.umsf.in.ua/archive/2020/2/10.pdf> (дата звернення: 25.10.2025).
12. Цвіркун Ю. Представництво в адміністративному судочинстві: аналіз законодавства та судової практики. Слово національної школи суддів України. 2023. № 4 (45). С. 162–173.
13. Ухвала Великої Палати Верховного Суду від 08 червня 2022 р. у справі № 303/4297/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/106841698> (дата звернення: 25.10.2025).
14. Вельков А. Поняття, види та сутність представництва громадянина та держави в адміністративному суді. Law. State. Technology. 2024. № 3. С. 47–51.
15. Оніщик Ю.В. Правові засади діяльності адвоката в адміністративному судочинстві. Baltic Journal of Economic Studies. 2020. № 3. С. 629–638. URL: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-320-0-31> (дата звернення: 25.10.2025)

Дата першого надходження рукопису до видання: 21.09.2025
Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 17.10.2025
Дата публікації: 26.11.2025